

15 Φεβρουαρίου, 1991

[Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π., ΜΑΛΑΧΤΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ,
ΚΟΥΡΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΕΚ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΑΡΧΟΥ
ΛΕΜΕΣΟΥ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Αίτηση Αρ. 162/82).

-----

5 Αναθεωρητική Δικαιοδοσία Ανωτάτου Δικαστηρίου – Δικαιοδοσία
κάτω από το άρθρο 146 του Συντάγματος – Άσκηση της δυνάμει
του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) Νόμου
του 1964 (Ν. 33/64) – Πρωτογενής δικαιοδοσία της Ολομέλειας του
10 Ανωτάτου Δικαστηρίου, να ασκεί τις σχετικές εξουσίες και
αρμοδιότητες του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου –
Δυνατότητα άσκησης της πρωτοβάθμιας δικαιοδοσίας, υπό το
άρθρο 146 του Συντάγματος, υπό Δικαστού ή Δικαστών του
Ανωτάτου Δικαστηρίου ως ήθελε το Δικαστήριο αποφασίσει – Η
κριθείσα περίπτωση επαναφοράς προσφυγής – Περιστάσεις.

15 Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο – Τερματισμός της διαδικασίας της
προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου – Η περίπτωση του
καθορισμού προθεσμίας καταχώρισης γραπτής αγόρευσης, μη
τήρηση της οποίας θα συνεπάγεται εγκατάλειψη της προσφυγής –
Μετά την μη τήρηση της προθεσμίας δεν απαιτείται νέα δικαστική
πράξη για να επέλθει το αποτέλεσμα της απόρριψης της
προσφυγής.

Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο – Επαναφορά προσφυγής που απορρίφθηκε – Διαδικαστικό πλαίσιο κρίσης της αίτησης επαναφοράς – Περιστάσεις υπό τις οποίες η κριθείσα αίτηση επαναφοράς προσφυγής που εγκαταλείφθηκε, ήταν απορριπτέα – Ειδικά το ζήτημα του εύλογα σύντομου χρόνου καταχώρισης της αίτησης. 5

Οι αιτητές ζήτησαν με την αίτησή τους αποκατάσταση της προσφυγής τους η οποία είχε απορριφθεί λόγω εγκατάλειψης. Είχε προηγηθεί η μη συμμόρφωσή τους με οδηγίες του Δικαστηρίου να καταχωρίσουν γραπτή αγόρευση οι οποίες ρητώς προνοούσαν ότι η μη συμμόρφωση θα συνεπαγόταν εγκατάλειψη. Οι ίδιοι οι αιτητές θεώρησαν ότι η προσφυγή δεν είχε απορριφθεί ελλείψει νέας δικαστικής πράξης, μετά την μη συμμόρφωση, που να διακηρύττει την απόρριψη. Η αίτηση αποκατάστασης/επαναφοράς καταχωρήθηκε πέντε περίπου έτη μετά την συνδρομή των όρων της εγκατάλειψης της προσφυγής. 10 15

Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, απορρίπτοντας ομόφωνα την αίτηση, αποφάσισε κατά πλειοψηφία (Α.Ν.Λοΐζου, Πρ., Μαλαχτός, Δημητριάδης, Στυλιανίδης, Κούρρης, Χρυσοστομής, Δ.Δ.) ότι: 20

1. Με βάση το Σύνταγμα, αποκλειστική δικαιοδοσία κάτω από το άρθρο 146 είχε το τριμελές Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο. Με τον περί απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμο του 1964 (Αρ. 33/64), το Ανώτατο Δικαστήριο ασκεί τις εξουσίες και αρμοδιότητες του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου. 25 30

Το Άρθρο 11, εδάφιο (1), προνοεί ότι η δικαιοδοσία, οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες ασκούνται, υπό την επιφύλαξη των εδαφίων (2) και (3), από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου. το εδάφιο (3) αναφέρεται στη δευτεροβάθμια δικαιοδοσία. Το εδάφιο (2) προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η πρωτοβάθμια δικαιοδοσία...δύνатаι να ασκηθεί, τηρουμένου παντός διαδικαστικού κανονισμού, υπό τινός Δικαστού ή Δικαστών ως ήθελε το Δικαστήριο αποφασίσει.» 35 40

Στην παρούσα αίτηση ανέλαβε πρώτα ο Πρόεδρος του

Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Α. Λοΐζου, στις 12 Ιουνίου, 1989, έδωσε οδηγίες να καταχωριστεί ένσταση σε ένα μήνα και η αίτηση να οριστεί για ακρόαση ενώπιον της Ολομέλειας.

5 Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου διατηρεί την δικαιοδοσία και τις εξουσίες της. Μόνο σε περιπτώσεις που η υπόθεση είναι εκκρεμής ενώπιον ενός Δικαστή, η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναλαμβάνει τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης με τη συγκατάθεση του δικαστή εκείνου.

10

Σχετικά με επαναφορά υπόθεσης που έληξε, η δικαιοδοσία ανήκει στην Ολομέλεια. Μπορεί όμως να ασκηθεί και από ένα δικαστή.

15

Αν η Ολομέλεια δεν έχει δικαιοδοσία, τότε αυτό δεν είναι το τέλος της αίτησης, αλλά η παραπομπή της στο Δικαστή που έχει δικαιοδοσία. Η Ολομέλεια έχει πρωτογενή δικαιοδοσία να εκδικάσει την παρούσα αίτηση.

20

2. Δικαστική υπόθεση τερματίζεται με δικαστική πράξη. Η σημείωση «Case dismissed as abandoned» του Ανώτερου Πρωτοκολλητή στο φάκελο, δεν αποτελεί δικαστική πράξη.

25

Το μονομελές Δικαστήριο, όπως είναι καθαρό από το πρακτικό που έχει προεκτεθεί, παρέττεινε το χρόνο καταχώρισης γραπτής αγόρευσης για δέκα μέρες και πρόσθεσε: "If they fail to file an address, the case will be dismissed as abandoned".

30

Οι αιτητές παρέλειψαν να καταχωρίσουν τη γραπτή αγόρευσή τους και, ως εκ τούτου, η υπόθεση θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε. Αυτό είναι πλήρης παραίτηση από την προσφυγή, η οποία επίσημα καταγράφηκε από το Δικαστήριο. Η παραίτηση αυτή και το πρακτικό του Δικαστηρίου τερματίζουν την ύπαρξη της προσφυγής. Η προσφυγή, μετά τη λήξη της δεκαήμερης προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο, έπαυσε να είναι ζώσα και η διαδικασία τερματίστηκε. Η παράδοση, μετά τον τερματισμό της διαδικασίας, στο Πρωτοκολλητήριο, ενός εγγράφου τιτλοφορούμενου «Γραπτή Αγόρευση» καμιά επιρροή δεν ασκεί στην υπόθεση.

35

40

3. Προσφυγή που εγκαταλείφθηκε ή απορρίφθηκε μπορεί να επαναφερθεί όπως η αστική αγωγή.

Οι περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικοί Κανονισμοί, τηρουμένων των αναλογιών, ισχύουν, εκτός εάν άλλωςπως προβλέπεται από ειδικούς κανονισμούς του Ανωτάτου Συνταγματικού ή του Ανωτάτου Δικαστηρίου. 5

Η προσέγγιση του Δικαστηρίου σε αίτημα για επαναφορά προσφυγής που απορρίφθηκε γιατί είχε εγκαταλειφθεί είναι σύμφωνη με τις αρχές που διέπουν την ακύρωση απόφασης που εκδίδεται σε αστικές υποθέσεις. Στην περίπτωση, όμως των προσφυγών, η προθεσμία υποβολής αίτησης για επαναφορά, που προβλέπεται από τους περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικούς Κανονισμούς, δεν εφαρμόζεται. Η αίτηση για επαναφορά πρέπει να γίνεται μέσα σε εύλογα σύντομο χρόνο. Ο εύλογα σύντομος χρόνος κρίνεται από το δικαστήριο με βάση τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης. 10 15

Στην παρούσα υπόθεση, για πέντε ολόκληρα χρόνια, οι αιτητές δεν επέδειξαν κανένα ενδιαφέρον. Η αίτηση, που καταχωρίστηκε μετά την πάροδο των πέντε χρόνων από την ημέρα που η προσφυγή έπαυσε να υπάρχει, δεν μπορεί να επιτύχει. Ο χρόνος που παρέλευσε μαρτυρεί πλήρη αδιαφορία των αιτητών. 20 25

Το Δικαστήριο βοηθά τον επιμελή διάδικο και όχι τον αμελή. Δεν βρίσκουμε οποιαδήποτε ικανοποιητική δικαιολογία για την τόσο μακρά καθυστέρηση στην υποβολή αίτησης για επαναφορά προσφυγής. 30

Ένας Δικαστής της Ολομέλειας του Δικαστηρίου (Νικήτας Δ.) εξέδωσε ξεχωριστή απόφαση καταλήγοντας σε όμοιο αποτέλεσμα, αλλά με διάφορο σκεπτικό. 35

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις: 40

Republic v. Louka and Others (1984) 3 C.L.R. 241

4 Α.Α.Δ. Εγγ. Σωμ. ΣΕΚ Λεμεσού κ.ά. ν. Δημοκρατίας κ.ά.

Tsingi v. Republic (1984) 3 C.L.R. 1262

Roussos and Another v. Republic (1985) 3 C.L.R. 119

5 Χρίστος Κραμβής ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1989) 3(B) Α.Α.Δ.
100.

Αίτηση.

10 Αίτηση για διάταγμα επαναφοράς προσφυγής μετά την
πάροδο πέντε ετών από την απόρριψη της προσφυγής
λόγω εγκατάλειψης της.

15 Λ. Παπαφιλίππου, για τους Αιτητές.

Α. Παπασάββας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρα-
τίας, για τους Καθ' ων η αίτηση Αρ. 1 και 3.

Ν. Παπαευσταθίου, για τον Καθ' ου η αίτηση Αρ. 2.

20

Α. Τιμόθη, για τα Ενδιαφερόμενα Μέρη.

Cur. adv. vult.

25 Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα
δώσει ο Δικαστής κ. Δ. Γ. Στυλιανίδης. Ο Δικαστής κ. Σ.
Νικήτας θα δώσει ξεχωριστή Απόφαση.

30 ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Με την παρούσα αίτηση οι αιτητές
ζητούν:-

"(α) Διάταγμα για αποκατάσταση της πιο πάνω
προσφυγής και οδηγίες του Δικαστηρίου διά την
περαιτέρω πορεία της

35

(β) Παράτασιν 5 ημερών από της εκδόσεως του
σχετικού διατάγματος του Δικαστηρίου του χρόνου
καταχωρίσεως της γραπτής αγόρευσης των αιτητών."

40 Η προσφυγή καταχωρίστηκε στις 31 Μαρτίου, 1982.

Την προσφυγή χειριζόταν, με βάση το Άρθρο 1(2) των

περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμων του 1964 έως 1981, (Αρ. 33/64, 35/75, 71/77, 59/81), Δικαστής του Δικαστηρίου τούτου. Ύστερα από αριθμό αναβολών, καταχωρίστηκαν οι ενστάσεις του καθ' ου η αίτηση Αρ.2 και των ενδιαφερομένων μερών στις 26 Φεβρουαρίου, 1983, και 29 Μαρτίου, 1983, αντίστοιχα. 5

Στις 29 Απριλίου, 1983, δόθηκαν οδηγίες για καταχώριση γραπτών αγορεύσεων. Δεν υπήρξε συμμόρφωση. 10

Στις 13 Σεπτεμβρίου, 1983, που ήταν ορισμένη η προσφυγή, ο φάκελος παρουσιάστηκε στον τότε Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο οποίος έδωσε νέες οδηγίες για καταχώριση γραπτών αγορεύσεων σε καθορισμένες ημερομηνίες και όρισε την υπόθεση για περαιτέρω οδηγίες στις 20 Δεκεμβρίου, 1983. 15

Στις 31 Οκτωβρίου, 1983, το Πρωτοκολλητείο ειδοποίησε τους δικηγόρους των μερών να παρουσιαστούν για οδηγίες στις 14 Νοεμβρίου, 1983, ενώπιον άλλου Δικαστή. 20

Στις 14 Νοεμβρίου, 1983, οι δικηγόροι των αιτητών και των καθ' ων η αίτηση - όχι όμως των ενδιαφερομένων μερών - εμφανίστηκαν ενώπιον του Δικαστή, ο οποίος εξέδωσε τις πιο κάτω οδηγίες:- 25

"Mr. Valiantis: We omitted to file our written address so far, because of negotiations in progress with a view to settlement. In any event, the case is fixed for hearing on 20.12.83. 30

COURT: The time for filing the written address of applicants is extended by ten days as from today. If they fail to file an address, the case will be deemed as abandoned. Thereafter, upon receiving the address of applicants, respondents shall file, each one of them, a written address within ten days. 35

Lastly, the interested party would be at liberty to file an address seven days after receiving the written addresses of respondents. If the respondents or interested party 40

fail to file an address, the case will be considered in the absence of any submissions on their part. Thereafter, applicants shall be at a liberty, after receiving the addresses of respondents, to file an address by way of reply within five days. The case will come up before the Court on 20.12.83 for Clarifications at 9 a.m..

Counsel for the applicants, as well as counsel for the Republic, undertake to notify interested party of the directions given today."

Ο δικηγόρος των αιτητών δεν καταχώρισε γραπτή αγόρευση μέσα στον καθορισμένο χρόνο. Χωρίς άδεια ή επέκταση του χρόνου από το Δικαστήριο, έδωσε στο Πρωτοκολλητήριο γραπτή αγόρευση, εκπρόθεσμα στις 3 Δεκεμβρίου, 1983, όπως φαίνεται από τη σημείωση του τότε Ανώτερου Πρωτοκολλητή. Αντίγραφο δόθηκε στους δικηγόρους του καθ' ου η αίτηση Αρ.2 και στο δικηγόρο των ενδιαφερομένων μερών. Ο δικηγόρος των αιτητών ισχυρίζεται ότι έδωσε αντίγραφο της γραπτής αγόρευσης και στη διεύθυνση επίδοσης των καθ' ων η αίτηση Αρ.1 και 3, αλλά ο δικηγόρος τους αμφισβητεί.

Ο φάκελος της υπόθεσης δεν παρουσιάστηκε σε Δικαστή στις 20 Δεκεμβρίου, 1983. Οι δικηγόροι των διαδίκων δεν ενδιαφέρθηκαν για την τύχη της. Στο εξώφυλλο του φακέλου γράφτηκαν, προφανώς από υπάλληλο του Πρωτοκολλητίου, τα γράμματα "s.d." που αντιπροσωπεύουν τις λέξεις "sine die" "επ' αόριστον".

Στις 18 Σεπτεμβρίου, 1984, στο ίδιο εξώφυλλο γράφτηκε: "Case dismissed as abandoned. N. Theocharides Senior Registrar 18.9.84."

Οι αιτητές ισχυρίζονται ότι το Νοέμβριο του 1988, πέντε χρόνια μετά τις τελευταίες οδηγίες του Δικαστή, παρέδωσαν στο Πρωτοκολλητήριο αίτηση ορισμού της υπόθεσης, η οποία όμως δεν ανευρίσκεται στο φάκελο. Ζήτησαν να πληροφορηθούν την τύχη της αίτησης και της προσφυγής τους. Στις 19 Μαΐου, 1989, πληροφορήθηκαν από το Πρωτοκολλητήριο ότι η προσφυγή είχε απορριφθεί.

Στις 25 Μαΐου, 1989, καταχωρίστηκε η παρούσα αίτηση. Στην πρώτη εμφάνιση, την αίτηση χειρίστηκε ο Πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου ο οποίος, προφανώς με τη συγκατάθεση των δικηγόρων όλων των μερών, έδωσε οδηγίες να καταχωριστεί ένσταση σε ένα μήνα και την όρισε για ακρόαση ενώπιον της Ολομέλειας στις 16 Οκτωβρίου, 1989.

5

Ο δικηγόρος των αιτητών υπέβαλε ότι η προσφυγή ουδέποτε απορρίφθηκε από το Δικαστήριο. Ο Πρωτοκολλητής δεν έχει εξουσία με το Σύνταγμα ή τους Διαδικαστικούς Κανονισμούς να απορρίπτει προσφυγές και η σημείωση: "Case dismissed as abandoned" είναι άκυρη χωρίς οποιοδήποτε νομικό αποτέλεσμα. Οι αιτητές δεν είχαν ποτέ πρόθεση εγκατάλειψης της προσφυγής και δε συντελέστηκε παραίτηση. Οι εξουσίες του Δικαστηρίου καθορίζονται από την παράγραφο 4 του Άρθρου 146 του Συντάγματος και είναι διαφορετικές από τις εξουσίες των άλλων Δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, η προσφυγή είναι εκκρεμής. Εφόσον δεν υπήρξε παραίτηση της προσφυγής και απόρριψή της από το Δικαστήριο, ως συνέπεια της παραίτησης, δεν χρειάζεται η επαναφορά της, αλλά οδηγίες για συνέχιση της διαδικασίας στην προσφυγή.

10

15

20

Διαζευκτικά, εισηγήθηκε ότι, εάν ήθελε θεωρηθεί ότι πραγματικά υπάρχει νόμιμη απόρριψη, το Δικαστήριο, στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας, με βάση τις αρχές που διέπουν την επαναφορά προσφυγών, που είναι διαφορετικές από τις αρχές που διέπουν την επαναφορά πολιτικής αγωγής, ενόψει της καταχώρισης της γραπτής αγόρευσης λίγες μόνο μέρες μετά την προθεσμία που διέταξε το Δικαστήριο, θα ήταν προς το συμφέρον της δικαιοσύνης, κάτω από τα περιστατικά της υπόθεσης, να διατάξει την επαναφορά της. Αναφέρθηκε στις υποθέσεις **Republic v. Louca and Others** (1984) 3 C.L.R. 241. **Tsingi v. Republic** (1984) 3 C.L.R. 1262. **Roussos and Another v. Republic** (1985) 3 C.L.R. 119 και Απόφαση 383/1973 του Συμβουλίου Επικρατείας.

25

30

35

Οι αιτητές, κατέληξε, ουδέποτε παραιτήθηκαν ή είχαν πρόθεση να παραιτηθούν της προσφυγής των και αυτό είναι πρόδηλο από την καταχώριση της γραπτής τους αγόρευσης στις 3 Δεκεμβρίου, 1983, με καθυστέρηση λίγων

40

ημερών από τις τελευταίες οδηγίες του Δικαστηρίου.

5 Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση Αρ.1 και 3 πρόβαλε ότι η διαδικασία της προσφυγής έληξε λόγω παραίτησης μετά την πάροδο της προθεσμίας που όρισε το Δικαστήριο για την καταχώριση της γραπτής αγόρευσης των αιτητών. Η πολυετής περίοδος της απραξίας των αιτητών δε δικαιολογεί την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του Δικαστηρίου υπέρ της επαναφοράς της προσφυγής.

10 Αναφέρθηκε στην Απόφαση **Χρίστος Κραμβής ν. Κυπριακής Δημοκρατίας**, Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 823, (Απόφαση δόθηκε στις 26 Ιανουαρίου, 1989).

15 Ο δικηγόρος του καθ' ου η αίτηση Αρ. 2 άφησε το ζήτημα στη διακριτική εξουσία του Δικαστηρίου.

20 Κατά τη διάρκεια της ακρόασης της αίτησης, Δικαστής του Δικαστηρίου ήγειρε το θέμα δικαιοδοσίας της Ολομέλειας να επιληφθεί της παρούσας αίτησης. Η κα Τιμόθη, ακολούθως, εισηγήθηκε ότι η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της παρούσας αίτησης. Μόνο το δικαστήριο που χειριζόταν την υπόθεση έχει δικαιοδοσία.

25 Τα ζητήματα που εγείρονται στην παρούσα διαδικασία είναι:-

- Αρμοδιότητα της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

30 - Η προσφυγή απορρίφθηκε ή όχι.

- Επαναφορά και/ή αποκατάσταση της προσφυγής.

35 Με βάση το Σύνταγμα, αποκλειστική δικαιοδοσία κάτω από το Άρθρο 146 είχε το τριμελές Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο. Με τον περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμο του 1964, (Αρ. 33/64), το Ανώτατο Δικαστήριο ασκεί τις εξουσίες και αρμοδιότητες του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου

40 και του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Το Άρθρο 11, εδάφιο (1), προνοεί ότι η δικαιοδοσία, οι

αρμοδιότητες και οι εξουσίες ασκούνται, υπό την επιφύλαξη των εδαφίων (2) και (3), από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Το εδάφιο (3) αναφέρεται στη δευτεροβάθμια δικαιοδοσία. Το εδάφιο (2) προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι: "Η πρωτοβάθμια δικαιοδοσία ... δύναται να ασκηθή, τηρουμένου παντός διαδικαστικού κανονισμού, υπό τινός Δικαστού ή Δικαστών ως ήθελε το Δικαστήριο αποφασίσει."

Στην παρούσα αίτηση ανέλαβε πρώτα ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Α. Λοΐζου. Στις 12 Ιουνίου, 1989, έδωσε οδηγίες να καταχωριστεί ένσταση σε ένα μήνα και η αίτηση να οριστεί για ακρόαση ενώπιον της Ολομέλειας.

Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου διατηρεί τη δικαιοδοσία και τις εξουσίες της. Μόνο σε περιπτώσεις που η υπόθεση είναι εκκρεμής ενώπιον ενός Δικαστή, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου αναλαμβάνει τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης με τη συγκατάθεση του Δικαστή εκείνου.

Σχετικά με επαναφορά υπόθεσης που έληξε, η δικαιοδοσία ανήκει στην Ολομέλεια. Μπορεί όμως να ασκηθεί και από ένα δικαστή.

Αν η Ολομέλεια δεν έχει δικαιοδοσία, τότε αυτό δεν είναι το τέλος της αίτησης, αλλά η παραπομπή της στο Δικαστή που έχει δικαιοδοσία. Η Ολομέλεια έχει πρωτογενή δικαιοδοσία να εκδικάσει την παρούσα αίτηση.

Δικαστική υπόθεση τερματίζεται με δικαστική πράξη. Η σημείωση "Case dismissed as abandoned" του Ανώτερου Πρωτοκολλητή στο φάκελο, δεν αποτελεί δικαστική πράξη.

Το μονομελές Δικαστήριο, όπως είναι καθαρό από το πρακτικό που έχει προεκτεθεί, παρέτεινε το χρόνο καταχώρισης γραπτής αγόρευσης για δέκα μέρες και πρόσθεσε: "If they fail to file an address, the case will be deemed as abandoned."

Οι αιτητές παρέλειψαν να καταχωρίσουν τη γραπτή αγόρευσή τους και, ως εκ τούτου, η υπόθεση θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε. Αυτό είναι πλήρης παραίτηση από την προσφυγή, η οποία επίσημα καταγράφηκε από το Δικαστήριο. Η παραίτηση αυτή και το πρακτικό του Δικαστηρίου τερματίζουν την ύπαρξη της προσφυγής. Η προσφυγή, μετά τη λήξη της δεκαήμερης προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο, έπαυσε να είναι ζώσα και η διαδικασία τερματίστηκε. Η παράδοση, μετά τον τερματισμό της διαδικασίας, στο Πρωτοκολλητήριο ενός εγγράφου τιτλοφορούμενου "Γραπτή Αγόρευση" καμιά επιρροή δεν ασκεί στην υπόθεση.

Δικαστική πράξη για τον τερματισμό της προσφυγής είναι το πρακτικό που έχουμε παραθέσει.

Προσφυγή που εγκαταλείφθηκε ή απορρίφθηκε μπορεί να επαναφερθεί όπως η αστική αγωγή.

Οι περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικοί Κανονισμοί, τηρουμένων των αναλογιών, ισχύουν, εκτός εάν άλλωσπως προβλέπεται από ειδικούς κανονισμούς του Ανωτάτου Συνταγματικού ή του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η προσέγγιση του Δικαστηρίου σε αίτημα για επαναφορά προσφυγής που απορρίφθηκε γιατί είχε εγκαταλειφθεί είναι σύμφωνη με τις αρχές που διέπουν την ακύρωση απόφασης που εκδίδεται σε αστικές υποθέσεις. Στην περίπτωση, όμως, των προσφυγών, η προθεσμία υποβολής αίτησης για επαναφορά, που προβλέπεται από τους περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικούς Κανονισμούς, δεν εφαρμόζεται. Η αίτηση για επαναφορά πρέπει να γίνεται μέσα σε εύλογα σύντομο χρόνο. Ο εύλογα σύντομος χρόνος κρίνεται από το δικαστήριο με βάση τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης.

Στην παρούσα υπόθεση, για πέντε ολόκληρα χρόνια, οι αιτητές δεν επέδειξαν κανένα ενδιαφέρον. Η αίτηση, που καταχωρίστηκε μετά την πάροδο πέντε χρόνων από την ημέρα που η προσφυγή έπαυσε να υπάρχει, δεν μπορεί να επιτύχει. Ο χρόνος που παρέλευσε μαρτυρεί πλήρη αδιαφορία των αιτητών.

Το Δικαστήριο βοηθά τον επιμελή διάδικο και όχι τον αμελή. Δε βρίσκουμε οποιαδήποτε ικανοποιητική δικαιολογία για την τόσο μακρά καθυστέρηση στην υποβολή αίτησης για επαναφορά της προσφυγής.

5

Για τους πιο πάνω λόγους, η αίτηση απορρίπτεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Λυπούμαι διότι βρίσκομαι στη δυσάρεστη θέση να έχω διαφορετική άποψη από την πλειοψηφία των συναδέλφων μου. Η διαφωνία μου αφορά διαδικαστικό ζήτημα που έχει, πιστεύω, ευρύτερες προεκτάσεις. Το θέμα ήγειρα κατά τη συζήτηση της υπόθεσης. Επίσης το πρόβαλε και ανάπτυξε η κα Τιμόθη εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών.

10

15

Θα επισημάνω πρώτα τα κύρια συμβάντα από το ιστορικό. Στο αρχικό στάδιο της διαδικασίας, μετά τη συμπλήρωση της δικογραφίας, δόθηκαν οδηγίες για γραπτές αγορεύσεις. Σε επανειλημμένες περιπτώσεις το πρωτόδικο δικαστήριο, που χειριζόταν την υπόθεση, είχε εγκρίνει παράταση της προθεσμίας για καταχώριση της αγόρευσης των αιτητών. Η τελευταία παράταση ζητήθηκε στις 14/11/83 με την αιτιολογία ότι βρισκόταν σε εξέλιξη διαπραγματεύση για διευθέτηση της προσφυγής.

20

25

Ο δικαστής κ. Πιχής παρέτεινε το χρόνο για 10 ημέρες υπό τον όρο όμως ότι αν δεν υπήρχε συμμόρφωση, η υπόθεση θα εθεωρείτο ως εγκαταλειφθείσα. Η ακριβής φράση που χρησιμοποίησε το δικαστήριο είναι "If they (the applicants) fail to file an address, the case will be deemed as abandoned". Έθεσε επίσης χρονικά όρια για τις αγορεύσεις των άλλων διαδίκων, που θ' άρχιζαν από τη λήψη της αγόρευσης των αιτητών και όρισε την υπόθεση στις 20/12/83 για διευκρινίσεις. Αναντήρητα οι αιτητές δεν συμμορφώθηκαν με την ταχθείσα προθεσμία. Καταχώρισαν αγόρευση μετά την εκπνοή της στις 3/12/83.

30

35

Μέχρι το Νοέμβριο του 1988 δεν έγινε κανένα απολύτως διάβημα εκ μέρους οποιουδήποτε διάδικου. Στις 24/11/88 οι αιτητές υπέβαλαν γραπτή αίτηση για

40

ορισμό δικασίμου και τότε μόνον, όπως αναφέρει σε ένορκη κατάθεση ο δικηγόρος τους, έλαβαν για πρώτη φορά γνώση πως η προσφυγή είχε απορριφθεί. Ακολούθησε στις 25/5/89 η κρινόμενη αίτηση για αποκατάσταση της προσφυγής.

Πρέπει να λεχθεί ότι η κύρια συζήτηση είχε ως αντικείμενο το ουσιαστικό θέμα, αν, δηλαδή, από το λεκτικό της απόφασης που παρέθεσα και τα άλλα στοιχεία, θεμελιώνεται παραίτηση από την ασκηθείσα προσφυγή που επέφερε κατάργηση της δίκης. Γεννιέται όμως πρώτα το δικονομικό ερώτημα κατά πόσον υπό τις περιστάσεις, όπως προεκτέθηκαν, η Ολομέλεια του δικαστηρίου μπορεί να επιληφθεί της αίτησης επαναφοράς. Η θέση του κ. Παπαφιλίππου είναι ότι η Ολομέλεια έχει πρωτογενή δικαιοδοσία να εκδικάσει την αίτηση αυτή, που της απονέμει το άρθρ. 11 του περί Απονομής της δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου αρ. 33/64. Από την άλλη υποστηρίχθηκε ότι αρμοδιότητα είχε το πρωτόδικο δικαστήριο ενώπιον του οποίου έπρεπε πρώτα να αχθεί η αίτηση.

Η νομολογία έχει καθορίσει τους όρους υπό τους οποίους μπορεί να ευδοκιμήσει αίτηση επαναφοράς. Παράλληλα έχει ρυθμίσει την πρόσβαση στο δικαστήριο με τη θέση δικονομικού κανόνα. Η απόφαση **Νίκος Ρούσου και Άλλος ν. Δημοκρατίας** (1985) 3 Α.Α.Δ. 119 έδωσε οριστική λύση έξω από κάθε αμφισβήτηση. Από τη στιγμή που η προσφυγή, σύμφωνα με την ακολουθούμενη τακτική που επιτρέπει το άρθρ. 11(2) του Ν. 33/64, ορίζεται να εκδικαστεί από μονομελές δικαστήριο, κάθε δικονομικό μέτρο εισάγεται προς εκδίκαση ενώπιον του δικαστηρίου αυτού. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν υπάρχει παράλληλος δυνατότης προσφυγής στην Ολομέλεια για αποκατάσταση της προσφυγής, εφόσον δεν άσκησε τις εξουσίες που της παρέχει το άρθρ. 11(1) του νόμου επιλαμβανόμενη της προσφυγής από την αρχή.

Η πιο κάτω περικοπή από το σκεπτικό της **Ρούσου** ανωτέρω, σελ. 125, 126, δείχνει πως η πρόταση αυτή έγινε δεκτή χωρίς επιφύλαξη.

“Once the recourses of the appellants have not been taken directly by the Full Bench of this court, as it could have done in the exercise of its powers under section 11 (1) of Law 33/64, but were fixed, according to standing arrangements of this Court for the purposes of section 11(2) of the said Law, before one of its Judges, they became judicial proceedings pending before the trial Judge and not before the Full Bench of this Court; and, as such recourses were dismissed by the trial Judge for want of prosecution after having been treated by him, prima facie, as abandoned, their dismissals are not final orders against which the present revisional jurisdiction appeals could be filed. Such appeals can only be filed if the trial judge, after having been moved to reinstate the recourses concerned, refuses to do so.”

Η ίδια σκέψη επαναλαμβάνεται παρακάτω (σελ. 126):

“...before an application for reinstatement has been made to the trial Judge and before it has been dealt with by him there is no right of the applicant in such recourse to appeal against its dismissal.”

Επισημαίνεται ότι έκτοτε δεν υπήρξε στροφή ή μεταβολή στη νομολογία. Η πρόσφατη απόφαση στην Α.Ε. 823, *Χρίστου Κραμβή ν. Δημοκρατίας*, ημερ. 26/1/89, επιβεβαίωσε την ορθότητα του κανόνα που καθιέρωσε η *Ρούσου*. Ύστερα από αναλυτική αναφορά στο νομολογιακό αυτό προηγούμενο η Ολομέλεια παρατηρεί:

“Η επαναφορά της προσφυγής είναι θέμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα ενός δικαστού που χειρίζεται τέτοια προσφυγή.”

Βλέπουμε λοιπόν ότι η νομολογία έχει απαντήσει με καθαρότητα στο ειδικό πρόβλημα που μας απασχόλησε. Επομένως η ένσταση αναρμοδιότητας επιτυγχάνει. Η αίτηση για επαναφορά της προσφυγής απορρίπτεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.